

Tư liệu liên hệ, mở rộng "Sóng" - Xuân Quỳnh

1. Những bài thơ “mượn” sóng để nói về tình yêu:

Ta từng bắt gặp hình tượng sóng trong những câu ca dao xưa:

“Tình anh như sóng dâng cao

Tình em như dải lụa đào tẩm hương”

Đến những câu thơ tài hoa bậc nhất của Nguyễn Du:

“Sóng tình dường đã xiêu xiêu

Xem trong âu yếm có chiều lả lơi”

Và sau này là những con sóng mê đắm, cuồng say tràn vào thơ của Xuân Diệu:

“Anh xin làm sóng biếc

Hôn mãi cát vàng em

Hôn thật khẽ thật êm

Hôn êm đêm mãi mãi”

Một nhà thơ nước ngoài khác cũng viết về sóng:

“Ngây thơ em hỏi anh

Sao mặt hồ gợn sóng

Anh mỉm cười hờ hững

Vì gió cứ hôn bờ

Em nũng nịu ứ ừ

Khác cơ không phải thế

Sao chúng mình vẫn thế

Mà chẳng thấy sóng đâu

Anh ấp nhẹ mái đầu

Hôn môi em nồng cháy

Em ơi! Em có thấy

Sóng cuộn ở trong tim”

2. Nói đến trạng thái mâu thuẫn, đối cực, thất thường của người con gái khi yêu trong hai câu thơ “Dữ dội và dịu êm/Ồn ào và lặng lẽ”, ta có thể liên hệ đến những vần thơ sau:

“Em bảo anh: đi đi

Sao anh không đứng lại

Em bảo anh đừng đợi

Sao anh lại vội về

Lời nói thoảng gió bay

Đôi mắt huyền đắm lệ

Sao mà anh ngốc thế !

Không nhìn vào mắt em”

(“Em bảo anh đi đi” – Kaputikian)

3. Khi phân tích sự chủ động, mạnh dạn, táo bạo của người con gái khi yêu: “Em cũng không biết nữa/ Khi nào ta yêu nhau”, ta có thể liên tưởng đến hình ảnh cô gái táo bạo “sang nhà hàng xóm” thể hiện tình yêu của mình:

“Cô gái như chùm hoa lặng lẽ

Nhờ hương thơm nói hộ tình yêu”

(“Hương thầm” - Phan Thị Thanh Nhàn)

4. Nói đến sự bí ẩn, kì diệu của tình yêu ta có thể dẫn câu nói của Pascal: “Trái tim có những quy luật riêng mà lí trí không thể hiểu nổi”
5. Khi phân tích nỗi nhớ trong tình yêu ở khổ 5, chúng ta có thể liên hệ, mở rộng đến những vần thơ sau:

“Trời còn có bữa sao quên mọc

Tôi chẳng đêm nào chẳng nhớ em”

(“Đêm sao sáng” - Nguyễn Bính)

6. Hay có những nỗi nhớ rất khó lí giải trong áng thơ tình của Puskin:

“Lạ quá ! Không hiểu vì sao

Đứng trước em anh lạnh lùng đến
thế?

Nhưng anh đi rồi mình anh với bóng lẻ

Mới thấy mình khẽ nói : Nhớ làm
sao!”

Hoặc nỗi nhớ nỗi nhớ nhưng da diết của cõi lòng yêu:

“Ước gì anh hoá thành chim

Bay theo em, hát cho tim đỡ buồn!”

(“Mưa rơi” - Tố Hữu)

7. Nói đến sự chủ động tìm đến tình yêu và chủ động bày tỏ tình cảm chân thành trong câu thơ: “Lòng em nhớ đến anh/ Cả trong mơ còn thức”. Ta có thể liên hệ đến những vần thơ sau:

“Đêm nằm lưng chẳng đến giường

Trông trời mau sáng ra đường gặp anh”

(Ca dao)

Hay ta cũng bắt gặp hình ảnh người con gái chủ động, táo bạo trong tình yêu trên những vần thơ của Heinrich Heine:

“Em yêu tôi tôi biết

Tôi phát hiện lâu rồi

Nhưng khi em thổ lộ

Tôi giật thót cả người”

8. Nói đến không gian đối cực bắc - nam trong câu: “Dầu xuôi về phương bắc/ Dầu ngược về phương nam”, ta có thể liên hệ đến:

“Vừa thoáng tiếng còi tàu

Lòng đã nam đã bắc”

(“Sân ga chiều em đi” - Xuân Quỳnh)

9. Khi phân tích bản lĩnh kiên cường của người con gái ở khổ 6, gợi chúng ta liên tưởng đến câu ca dao:

“Yêu nhau mấy núi cũng trèo

Mấy sông cũng lội mấy đèo cũng qua”

10. Lòng thủy chung, son sắt của người con gái trong khổ 6, ta cũng từng bắt gặp vẻ đẹp đó trong thi phẩm “Bánh trôi nước” của Hồ Xuân Hương:

“Thân em vừa trắng lại vừa tròn

Bảy nổi ba chìm với nước non

Rắn nát mặc dầu tay kẻ nặn

Mà em vẫn giữ tấm lòng son”

11. Khi phân tích những dự cảm lo âu trong lòng người phụ nữ đang yêu ở khổ 8, ta có thể liên hệ:

“Ngọn sào thưa cánh chuồn ai ngái
ngủ

Những cánh chuồn mỏng manh như
tình yêu”

(“Chuồn chuồn báo bão” - Xuân
Quỳnh)

Hay nhà thơ Vân Long từng viết về Xuân Quỳnh:

“Thiếu tuổi thơ, Quỳnh viết cho trẻ
thơ

Khát hạnh phúc, đi tìm hạnh phúc

Tìm thấy chưa mà Quỳnh lo đánh mất

Cái chết này có hết mọi âu lo”.

12. Nói đến thái độ hy sinh, dâng hiến trọn vẹn cho tình yêu, sống hết mình tận độ với tình yêu, ta có thể thấy điều này trong bài thơ “Tự hát” của chính nhà thơ:

“Em trở về đúng nghĩa trái tim em

Là máu thịt đời thường ai chẳng có

Vẫn ngừng đập khi cuộc đời không
còn nữa

Những biết yêu anh cả khi chết đi rồi”

Hay

“Nếu đời anh chỉ là viên ngọc,

anh sẽ đập nó ra làm trăm mảnh

và xâu thành một chuỗi

quàng vào cổ em.

Nếu đời anh chỉ là một đóa hoa

tròn trịa, dịu dàng và bé bỏng,

anh sẽ hái nó ra đặt lên mái tóc em.”

(“Bài thơ số 28” - R.Tagore)

13. Ngoài ra, khi phân tích thi phẩm “Sóng” chúng ta có thể liên hệ, mở rộng đến vãn thơ sau:

“Mặt trời tim ta đỏ

Rừng rực ánh lửa hồng

Trái tim đang lặn xuống

Một biển tình mênh mông

(Heinrich Heine)